

UIT NAZARETH NOG WEL. Scènes uit het leven van Jezus; door *Karel Eykman*. Ten Have, Baarn, 1983. 80 blz.

Wie vertrouwd is met het werk van Eykman, weet dat hij de kunst verstaat om op geheel eigen wijze bijbelverhalen te aktualiseren. Niet ten onrechte staat zijn *Woord voor Woord*-bijbel al jarenlang hoog genoteerd op de lijst van kinderbijbels.

Zijn nieuwste boekje, *Uit Nazareth nog wel*, is een bundeling teksten van een serie hoorspelen die hij voor de IKON schreef. Scènes dus, waarin de dialoog centraal staat. Eykman zelf in zijn woord vooraf: 'Dat is niet gemakkelijk als je gewend bent voor TV te schrijven. Je hebt geen tekeningen van Bert Bouman, geen veelzeggende gelaatsuitdrukkingen van acteurs en je kan je niet verliezen in prachtige sfeerbeschrijvingen of de weergave van de oosterse couleur locale'. Met Karel Deurloo - die een inleiding op het boekje schreef - was hij het erover eens dat het er niet om ging heel nauwgezet het evangelie van Lucas na te vertellen, maar zelf je eigen evangelie samen te stellen door allerlei motieven te hergroeperen en een nieuwe kollage te maken van OT- en NT-ische gegevens. Eykman geeft zelf toe, dat het een spannende bezigheid was, waaraan hij met een zekere schuchterheid aan begon en waarvoor ook een zekere vrijmoedigheid nodig was.

De 15 scènes (van telkens ongeveer 4-5 bladzijden) lees je in één ruk uit. Vaak zijn passages 'om te smullen': in heel gewone, alledaagse taal vertelt Eykman gedeelten uit Lucas opnieuw. De kracht van de dialogen zit 'm vooral in het feit dat je de taferelen als het ware vóór je ziet gebeuren: in gedachten wordt het hoorspel zo tot een levendig kijk-gebeuren.

Toch vraag je je, al lezend, af, waar de grenzen liggen van het aktualiseren van bijbelverhalen. Tegenover bv. een treffende weergave van de broodvermenigvuldiging (blz. 42) en de storm op het meer (blz. 45), staat bv. een minder geslaagde passage rond Maria Magdalena (blz. 53): de 'sfeertekening' is daar wel erg overheersend, en je kunt je afvragen of bijzaak hier niet teveel tot hoofdzaak wordt. Aktualiseren van bijbelverhalen betekent niet dat er 'lekkere verhalen' van gemaakt moeten worden; de neiging om dat te gaan denken overviel me meermalen tijdens het lezen.

In het kader van het steeds meer in de belangstelling komend 'bibliodrama' lijkt het boekje uitstekend te gebruiken, met name op basisscholen. Misschien is een kleine waarschuwing op z'n plaats: het écht (ver)werken van/met bijbelverhalen vereist persoonlijke inzet en engagement. Eykmans aktualisaties kunnen hierbij een goed uitgangspunt zijn, maar men zou ze onrecht aandoen door ze te misbruiken als kant en klare teksten voor toneelstukjes (mét regieaanwijzingen!), door ze klakkeloos na te spelen. Want aktualiseren betekent: ruimte bieden aan het eigen verhaal.

Jan Simons